

Tromsø

TROMSØ

Pol. tendens: Venstre (uavh.)

(Se baksiden!)

12. SEP. 1960

28-02-038

Kringkastingsrådets møte

Det var mange interessante spørsmål som var oppe til behandling i Kringkastingsrådets møter i Tromsø fredag og lørdag.

Den daglige programledelsen fikk full støtte i rådet for det synet at landsdelsprogrammene var så verdifulle at de burde få en enda bredere plass enn hittil.

Sokneprest Jon Johnsson sparte ikke på skytset da han understreket hvor viktig det var at landsdelene ble kjent med hverandre og fikk utsyn og vidsyn. Kringkastingen hadde en stor oppgave. Den skulle motvirke det han kalte at «finnmarkingen skulle forbli finnmarking og oslofolk fikk asfalt støv på hjernen».

Og konservator Ørnulf Voren fikk full støtte for sitt krav om en betydelig utbygging av lokalstasjonene både når det gjelder personell og teknisk utstyr, samtidig som han gikk sterkt inn for at lokalstasjonene skulle få adskillig større frihet når det gjelder opplegg og sendetid på riksnettet enn hittil.

Man må ha rett til å regne med at det i tiden fremover vil bli lagt ganske stor vekt på de såkalte landsdelsprogrammene, — og etter alt å dømme vil også de lokale senderne komme sterkere inn i riksprogrammbildet enn hittil.

Etter programrådets møte i Tromsø er det også grunn til å regne med at de lokale programmene — som ikke går over

riksnettet — vil bli utvidet. — Det gode samarbeidet som spesielt de nord-norske stasjonene har hatt i etterkrigsårene later også til å ha vært et eksempel som de andre landsdelene også vil gå inn for.

Programrådet viet også den såkalte Smith-saken inngående oppmerksomhet. Kunstmaleren Victor Smith hadde i en fjernsynssending om mitt «ønske-bilde» i sommer ikke villet forandre en uttalelse om moralsk opprustning slik programledelsen ønsket det. Og så var denne passus rett og slett kuttet ut.

Saken har kanskje ikke så stor betydning isolert sett, men prinsipielt kan den også betraktes som et forsøk på meningsdirigering i kringkastingen. Og her sier rådet klart fra at meningsdirigering må ikke tillates, — selv om det klart og utvetydig sier fra at programledelsen har ansvaret for sendingene og derfor må ha rett til å redigere stoffet.

Dette er et uomtvistelig riktig synspunkt. Men la oss ikke glemme at meningsdirigering like godt kan skje ved å slippe for mye til foran mikrofonen. Det var således svært mange i dette land som syntes at sendingene f. eks. første mai i år representerte litt for mye av «kringkastingsfrihet» for tålerne. Resultatet ble iallfall i overkant av hva det bør tillates av politisk propaganda i norsk radio.

Nordlandsposten

BODØ

Pol. tendens: Høire

12/9-60

28-02-0

Kringkastingsrådet om Victor Smith-sake...

Ikke nødvendig for programledelsen å endre setningen

Tromsø: (NTB) Kringkastingsrådet drøftet lørdag den situasjon som oppstod i forbindelse med maleren Victor Smiths presentasjon av «Kveldens ønskebilde» i fjernsynet søndag, 3. juli, og uttaler i et vedtak at det ikke kan gi sin tilslutning til det skjønn som programledelsen viste i dette tilfelle. Under de siste programforberedelsene viste det seg at Smith hadde endret sitt manuskript, men rådet finner ikke at den omstridte setningen hadde slik propagandamessig karakter at den nødvendiggjorde en inngripen fra programledelsens side.

Kringkastingsrådet beklager videre den måten programledelsen gjennomførte sin beslutning på om ikke å sende ut den omstridte setningen i Smiths manuskript, men mener at det ikke er noe grunnlag for antydningene om at programledelsens opptreden i saken har vært ledd i en bevisst meningsdirigering.

Den omstridte endringen gjaldt en setning som opprinnelig lød: «Det vesentlige er at hele verden må oppleve en renessanse for de verdier som er forutsetningen for videre liv på jorden for oss mennesker». Den hadde i følge vedlegg til Smiths brev til Kringkastingsrådet 27. juli, blitt omarbeidet til å lyde: «Det vesentlige er at hele verden opplever en renessanse. Vi trenger ~~moralisk opprustning~~ om vår kulturs skapende krefter igjen skal bli aktive og dynamiske».

Tromsø
Tromsø.
12/9-60

28-02-0

Striden om moralsk opprustning i fjernsynets «ønskebilde»-post

Kringkastingsrådet beklager den måten programledelsen gjennomførte sitt syn

Kringkastingsrådet har i møte den 10. september drøftet den situasjon som oppsto søndag 3. juli 1960 i forbindelse med maleren Victor Smiths presentasjon av kveldens «Ønskebilde» i fjernsynsprogrammet.

Under de siste programforberedelser viste det seg at Victor

Smith hadde endret sitt manuskript. En setning som opprinnelig lød slik: «Det vesentlige er at hele verden må oppleve en renessanse for de verdier som er forutsetningen for videre liv på jorden for oss men-

nesker», hadde han ifølge vedlegg til Smiths brev til Kringkastingsrådet 27. juli 1960 omarbeidet til å lyde: «Det vesentlige er at hele verden opplever en renessanse. Vi trenger moralsk opprustning om vår kulturs skapende krefter igjen skal bli aktive og dynamiske». Programredaksjonen fant ikke å kunne godta endringen ut fra

det syn at den forandret programmets karakter ved å bringe inn et moment som måtte sies å ligge utenfor programmets ramme. Smith på sin side har i sin redegjørelse formulert sin oppfatning slik: — «Dette synes jeg var en ærligere og mer direkte formulering av mitt syn. Jeg synes nemlig det er uærlig å gi uttrykk for en livsfilosofi uten å angi kilden».

Etter de redegjørelser som er gitt av Victor Smith, Per Simonæs og Otto Nes, synes det klart at Victor Smith selv bidro til at den uheldige situasjon oppsto.

Rådet kan allikevel ikke gi sin tilslutning til det skjønne som programledelsen i fjernsynet viste i dette tilfelle, og finner ikke at den omstridte setning hadde en slik propagandemessig karakter at den nødvendigjorde en inngripen fra programledelsens side.

Rådet må videre beklage den måte hvorpå programledelsen gjennomførte sin beslutning om ikke åsende utden omstridte setning i Smiths manuskript.

Rådet vil forøvrig bemerke at da Norsk Rikskringkasting har ansvaret for programmene, må programledelsen ha rett til å foreta en redigering av de enkelte poster i samråd med dem som skal opptre

Det er etter rådets mening intet grunnlag for antydningen om at programledelsens opptreden i denne sak har vært ledd i en bevisst meningsdirigering.

Vedtaket ble gjort med 13 mot 1 stemme.

Vårt Land 13 sept 1960

Avklaring

UTEN noen særlig spenning mottok sikkert almenheten Kringkastingsrådets dom i Victor Smith-saken med dens korreks til programledelsen for dens mangel på skjønn og beklagelse av den måten som kunstneren var blitt utsatt for meningsdirigerende sensur, fra programledelsens side. Det var en sak som opplagt ikke lot seg forsvare, og hvor ledelsen — om ikke annet så av fornufthenssyn — burde ha kunnet overvinne seg selv til en offentlig beklagelse av i stedet for å avvente den offentlige avbanking fra Kringkastingsrådet.

INGEN kan forlange noen fullkommenhet fra kringkastingssjefen og programledelsen i NRK. Den må innrømmes menneskeretten til å begå feil. Men når den ikke kan innrømme en opplagt blamasje, men tvertimot fremturer på en måte som viser en tendens til meningsdirigering, er det på tide at det blir slått alarm.

Så meget for den avklaring som er skjedd i denne sak gjennom Kringkastingsrådet.

UTVIKLINGEN i verdenspolitikken har i årets løp også bidratt til å skape avklaring på et større, men beslektet område i den hjemlige meningsbrytning. Man husker hvorledes professor Gjessing fritt og uhemmet fikk kringkaste sine meninger om farene ved Moralsk Opprustning og dens sterkt kritiserte brosjyre om «Ideologi og sam-eksistens».

Nå er det gått nesten et år

siden den ble sendt ut til alle hjem, og en så våken politiker som Per Lønning har i går i en kronikk i Morgenposten funnet det riktig å ta brosjyren opp til ny vurdering. Han begynner med å konstatere at MRA's brosjyre, om den var kommet akkurat nå, ville ha blitt mottatt med større forståelse, for den har æren av å ha stillet et uhyre vesentlig spørsmål.

BROSJYREN har slått ned på den rolle begrepet «sam-eksistens» har spilt i de siste års propaganda-messige manipulasjoner, skriver hr. Lønning. Slagordet er blitt effektivt utnyttet av den kommunistiske propaganda. Det er blitt et farlig ord, fordi det på en måte er så innlysende riktig. Men det gir bare en helt illusorisk trygghet:

«Sovjetlederne ønsker ikke krig. Men de ønsker å erobre verden, og de synes rede til å ta ethvert middel i bruk som ikke direkte styrter verden inn i stor-krigen. Etter at deres fremstøt Europa ble foreløpig stoppet, konsentreres oppmerksomheten desto sterkere om de farvede folkeslag . . .

Dette er «sam-eksistens»: Dette at vi planmessig «hjernevaskes» til å glemme de største forbrytelser i vår tid. Dette at vi for fredens og det gode naboskaps skyld ikke skal synde mot god tone ved å nevne det som foregår tvers over den baltiske sjø. Dette at Vesten sliter ut kreftene i strid med et Afrika-problem som et nett av veldisiplinerte Moskva-agenter hele tiden strever med å forpurre løsningen av. Dette at vi som klippene i Sahara utsettes for forvitring gjennom

28 02 0

raske og voldsomme temperatur-overganger: snart skal vi skremmes til å gjøre det naboen ønsker, fordi han truer oss, snart skal vi beveges til å gjøre det rørt takknemlighet over at vredens torden er opphørt og i naiv forhåpning om at skyene aldri mer må trekke sammen over vårt hode».

— Montro om ikke begivenhetene har vist at ordet «sam-eksistens» er moden for en utskiftning? spør hr. Lønning med rette. Det ville bidra til den fortsatte avklaring.

ENDELIG ser det også ut til at det blant kristenfolket begynner å skje en avklaring i det viktige spørsmålet om den «ideologiske» side ved den kristne tro. Denne siste gir mennesket et livs- og helhets-syn som gir fasthet og trygghet i tiden, skriver Dagen, Bergen, i en leder. Og bladet undrer seg over at denne ideologiske siden av saken spiller så liten rolle i forkynnelsen:

Vår tid har rett nok stort sett tapt sansen for alt som ideologi heiter, skriv bladet. Men det er likevel til sjuande og sist rådløst å greida seg utan eit livssyn. Dette må også kristne forkynnarar ta omsyn til. Elles vert tilhøyrarane lett bytte for andre livssyn.

Disse sanne ord skrev vår kollega i Bergen i sin kommentar i tilslutning til en festtale av sokneprest Huseklepp på det 37. frivillige bispedømmemøte i Bjørgvin.

h.

13. SEP. 1960

28-02-0

Hvem var de redd for?

Kringkastingsrådet har talt i saken om det meget omtalte inngrep overfor Victor Smith under en fjernsyn-sending. Historien var denne: Smith skulle opptre med et innlegg som ledd i en serie. Hans manuskript var gjennomgått og godkjent. Like før sendingen foretok han en liten endring, slik at han nevnte Moralsk Opprustning, naturlig i sammenhengen. Han ble bedt om å holde seg til den opprinnelige teksten. Det ville han ikke, og truet med å gå sin vei hvis han ikke fikk si det som han ville. Fjernsyns-ledelsen «løste» da problemet slik at den lot Smith følge sitt nye manuskript, men kuttet den omstridte setningen ut og kamouflerte dette ved hjelp av musikk.

Det har vel stått klart for de aller fleste under diskusjonen etterpå, at programlederne opptrådte utrolig klosset. De har hevdet at når et manuskript er godkjent, kan man ikke tillate at en opptredende avviker fra det. De har forsøkt å gjøre en prinsippsak ut av dette.

For noe tøv! Et grunnleggende prinsipp er at man bruker vettet.

Det var ikke snakk om en forandring som kunne gi noe grunnlag for betenkeligheter. Smith injurierte ingen, han angrep ingen, han utfordret heller ingen

person eller institusjon — han ønsket i det hele tatt ikke å si noe av den art som gjør det nødvendig for en redaktør eller en programredaktør å bruke rødblyanten — noe de selvsagt må forbeholde seg en viss rett til å gjøre. Han ønsket bare — i sitt personlige innlegg — å presisere sine ord om «en renessanse for de åndelige verdier» ved å si at «vi trenger Moralsk Opprustning» — en formulering som han selvsagt burde ha tenkt på før, når det var så viktig for ham, men som han også måtte ha lov til å komme på like før sendingen skulle gå.

Kringkastingsrådet har mot en stemme erklært seg enig i dette. Den omstridte setning hadde ikke en slik karakter at det var nødvendig for programledelsen å gripe inn, sier rådet.

Vel, så er det klart. La det være en lærepenge.

Men så sitter man og lurert på, hvorledes det kan henge sammen at programlederne opptrådte så kranglete og klosset? Hvorfor var de så forskrekket over en liten forandring i teksten? Skyldtes det deres egen oppfatning av saker og ting, eller var de redde for å få stryk — og i så fall av hvem?

Vi kan bare spørre. Men kanskje noen bak kulissene kunne svare.

28-02-0

Utklipp fra:
 Gudbrandsdølen
 LILLEHAMMER
 Politisk tendens:
 Senterpartiet
 (Se baksiden.)

13. SEP. 1960

Dramatisk telefonsamtale

Maleren som ble sensurert

Kringkastingsrådet har som kjent — mot en stemme — gitt programledelsen i fjernsynet en korreks for sensureringen av maleren Victor Smiths foredrag, der han en passant nevnte Moralsk Opprustning — en henvisning fjernsynsledelsen ikke ville godkjenne.

Etter bladet «MRA-Informasjon» gjengir vi her den dramatiske samtalen mellom Victor Smith og programredaktør Otto Ness i minuttene før Smith skulle opptre:

Ness: Jeg forstår det slik at det er en del vanskeligheter med programmet.

Smith: Nei, jeg har ikke inntrykk av det. Det har vært en del snakk om noen formuleringer, men prøvene har gått bra. Og jeg vet hva jeg skal si.

Ness: Jeg har ikke lest Deres manuskript, Smith, men jeg forstår det slik at De har tenkt å nevne Moralsk Opprustning?

Smith: Ja, det har jeg. Hvis De er interessert, kan jeg lese opp i hvilken sammenheng jeg nevner det:

«Det er min overbevisning at vi i vår tid vil oppleve en renessanse for den form for kunst som denne ikonen representerer. Ikke fordi det er det avgjørende at kunsten alene opplever en gjenfødelse. Det vesentlige er at hele verden opplever en renessanse. — Vi trenger Moralsk Opprustning, om vår kulturs skapende krefter igjen skal bli aktive og dynamiske. Vi lever i en verden med de samme veldige motsetninger som middelalderen var så full av.»

Ness: Ja, det der med renessanse er jo all right, men hvorfor bruker De ordene moralsk opprustning? Det kan jo forstås på to måter.

Smith: Ja, det kan oppfattes på to måter, og jeg vil at det skal oppfattes på to måter.

Ness: De nevner de ordene bare for å gi Moralsk Opprustning reklame.

Smith: Jeg tror ikke Moralsk Opprustning trenger reklame.

Ness: Ha — ha — ja, det så vi på den forferdelige brosjyren Moralsk Opprustning sendte ut.

Smith: Det er interessant at De nevner den. Jeg var en av dem som arbeidet aktivt for at den kom ut.

Ness: Jeg var en av dem som passivt leste den, og jeg syntes den var fæl — — —!

Smith: Akkurat nå er det revnende likegyldig hva De mener om Moralsk Opprustning, herr Ness. Jeg er blitt bedt om å tale i TV om mitt ønskebilde og gi mine ærlige meninger. Får jeg ikke gjøre det, har jeg ingenting å si.

Ness: Absolutt ærlighet er jo et av budene i Moralsk Opprust-

ning, ikke sant? Innrøm nå at De sier de ordene bare for å gi MRA reklame!

Smith! Jeg sier de ordene fordi jeg synes det er ærligst å antyde kildene for den filosofi jeg taler ut fra.

Ness: Men De vil gi MRA reklame!

Smith: De ordene er det ærligste og mest direkte uttrykk for hva jeg mener.

Ness: De er sta.

Smith: Nei, men jeg har en overbevisning.

Ness: Kan De ikke svare ærlig på hvorfor De må si Moralsk Opprustning?

Smith: Fordi det er mitt liv.

Ness: Hvorfor behøver De formulere det akkurat slik? Kan De ikke si det samme på en annen måte?

Smith? Får jeg ikke si de ordene, har jeg ingenting å si.

Ness: Vi har spesielle programposter for slikt.

Smith: Jeg er blitt bedt om å tale i denne programposten.

Ness: Om De ikke tar ut de to ordene, vil Deres program ikke bli sendt.

Smith (etter en pause): All right. Hvis De vil ha det slik, så får det være slik.

Smith gjør seg klar til å forlate studio, men blir kalt tilbake med løfte om uavkortet sending.

Dette løftet ble brutt. Da Smith kom til det omstridte punkt, ble han ganske enkelt koblet ut — og kirkemusikk ble sendt i stedet.